

УДК-334.716“71“(477)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ В УКРАЇНІ

Студ. Д.О. Руденко, гр. БІМ-1-16

Науковий керівник проф. Н.П. Борецька

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета статті полягає в обґрунтуванні основних напрямів розвитку підприємництва в Україні. Для досягнення поставленої мети в роботі вирішені наступні завдання: досліджен сучасний стан розвитку підприємництва; визначені проблеми та основні фактори, що впливають на його подальший розвиток; розглянути основні напрями подолання виявлених проблем.

Об'єкт дослідження. Сучасний стан розвитку підприємництва в Україні.

Методи та засоби дослідження. Діалектичний, аналізу та синтезу, наукової абстракції, статистичні методи. Стаття виконана на основі системного та комплексного підходу.

Наукова новизна отриманих результатів. Дістали подальшого розвитку визначення особливостей розвитку підприємництва в економічній системі України.

Результати дослідження Розвитку підприємництва притаманні риси які характеризують національну економічну систему. Так, ще досі не відбулась перебудова економічної структури суспільного виробництва. В економіці України роль промисловості залишається провідною. В цьому секторі виробляється близько 40% загальноукраїнського випуску товарів і послуг, 80% їх експорту, створюється понад 30% ВДВ (валова додана вартість). При всій складності сьогоденної ситуації промислове виробництво є одним з основних джерел оплати праці найманих працівників, прибутків підприємств, податкових і валютних надходжень держави.

Спадщина радянської системи господарювання, впливає і на діяльність українських підприємств. Особливо яскраво це відбувається на вітчизняних машинобудівних та металургійних підприємствах. На цих підприємствах значною мірою збереглися керівні кадри, які сформувалися за умов радянської системи господарства, що негативно позначається на результатах діяльності. Зокрема, на вітчизняних машинобудівних підприємствах зберігається високий рівень затрат, через що їхня продуктивність стає неконкурентоспроможною навіть на національному ринку. Високий рівень затрат часто супроводжується невисокою якістю продукції, низькою ефективністю інноваційної діяльності. Так, в металургійній промисловості збитки у 2016 р. зросли на 23,3% ,а в порівнянні з 2015 р. - до 2,3%. Від'ємна рентабельність металургійних підприємств у 2016 р. зросла до 8 % порівняно з 3,4 % за підсумками 2015 р.

Перебіг кризових процесів у промисловості підтвердив песимістичні оцінки і прогнози щодо її високої кон'юнктурної уразливості та недостатньої конкурентоспроможності в умовах загострення проблеми збуту на світових ринках. Ці негативні процеси відбилися і на розвитку транспортних компаній. Так, вантажооборот транспорту порівняно з 2015 роком зменшився на 19,5%, трубопровідного – на 21,2%, а водного – на 26,5%. При цьому перевезення вантажів залізницями залишилися практично незмінними , а підприємства автомобільного транспорту збільшили вантажооборот на 2,8%. Таким чином видно, що за сучасних умов вітчизняні підприємства перебувають у не найкращому стані.

Причиною спаду виробництва в Україні є незавершеність виробничого циклу в національній економіці. Адже на момент здобуття незалежності в Україні вироблялось

лише 15–20% кінцевої продукції промисловості. Що ж стосується експорту, то переважну більшість становить продаж сировини. Значно невеликий відсоток становить продаж продукції з високим відсотком доданої вартості. Не досить дієвою є митна політика та підтримка вітчизняного товаровиробника. Адаже на прикладі високорозвинених країн ми бачимо, що досить вигідно встановлювати високі митні збори на трудомістський товар. Для порівняння можна розглянути ефективну митну політику США, де наприклад Латиноамериканські фермери можуть з 2 % митом експортувати в США помідори, а з 12 % – томатний соус.

Непоследовність у проведенні економічних реформ призвела до того, що перехід від адміністративно-командної системи до ринкової супроводжується зростанням тіньової економіки. При цьому створюються сприятливі умови для корупції, хабарництва, кримілізації економіки. Так, за даними Міжнародної фінансової корпорації та Світового банку Україна посідає 137 місце серед 185 країн за показниками легкості ведення бізнесу. Україна має найгірші у Східній Європі та Центральній Азії рейтинги з реєстрації майна та закриття неплатоспроможних підприємств. Розвиток підприємництва ускладнюється великим ступенем енергозалежності держави (в Україні частка імпорту в загальному обсягу витрат первинних енергоресурсів перевищує 60%) і високим рівнем енергомісткості внутрішнього виробництва (який у 2,5 рази перевищує аналогічний показник у країнах ЄС).

Для виробництва значні наслідки спричинило зниження зовнішньоторговельних потоків внаслідок кризового скорочення попиту на вітчизняний експорт, насамперед, металургійної продукції. Також скоротився споживчий попит населення через зниження реальних доходів, зумовленого поширенням рецесійних явищ у національній економіці. Все це призвело до неспроможності малого та середнього бізнесу успішно діяти в рамках національної економічної системи. Так, кількість суб'єктів підприємницької діяльності на тисячу осіб населення в Україні у 10 разів менший, ніж у розвинених європейських країнах. А внесок малих підприємств у валовий внутрішній продукт складав лише 10%, це у 3 – 4 рази нижче, ніж у більшості європейських країн.

Особливо негативним явищем є те, що значна кількість зареєстрованих малих підприємств займається лише такими швидко прибутковими видами господарської діяльності, як торгівля та посередницькі послуги. Як свідчить статистика, тільки 5% з числа новостворених підприємств в Україні можна вважати успішними, 35% зникають вже протягом першого року діяльності. Решта 60% ледве зводять кінці з кінцями. Взагалі, розвиток підприємств малого та середнього бізнесу є важливою складовою, оскільки за їх допомогою вирішуються проблеми створення нових робочих місць, формується конкурентне ринкове середовище. Крім того, створення і діяльність великої кількості малих підприємств забезпечує стабільний розвиток регіональної економіки. Завдяки більш високій конкуренції вони краще забезпечують місцеві ринки товарами і послугами.

Висновки. Таким чином, до особливостей розвитку підприємництва в Україні слід віднести відсутність стимулів для розвитку малих та середніх підприємств в промисловості та відсутність ефективного механізму управління цими процесами з боку держави. Для подолання проблем, перш за все, необхідно мати чітку програму структурної перебудови економіки на рівні держави та визначити в ній місце середнього та малого бізнесу. Розробити дієвий організаційно-економічний механізм стимулювання розвитку підприємництва за рахунок проведення ефективної податкової та митної політики.

Ключові слова: підприємство, держава, металургійна галузь, легка промисловість, малий бізнес.